

Den sanningskära

Fritänkaren

Nr. 268 Sommar 2018

Tjugosjätte årgångens nummer 8

Innehåll :

Det gåtfulla Georgiamonumentet	2
Våldtäkten på Fru Musica	4
Ingmar Bergmans 100-årsdag, och andra allvarliga filmer	5
En finlandssvensk äventyrarens skiftesrika liv (<i>Becker Bey</i>)	8
Några milstenar, juli-augusti 2018	10
Gräl på distans	10
Ahasverus annaler, del 176: <i>En hippies död</i>	11
Trivselresan, del 11: <i>Hårda bud</i>	18
Det svåraste brottet mot mänskligheten	19
Intervju med en tibetansk konstnär (<i>Tenzing Rigdol</i>)	20

Fritänkaren, som utkommit med 267 nummer sedan 1992 i både pappersform och på nätet, har aldrig sökt eller undfått något statligt eller kommunalt stöd eller bidrag för sin utgivning, ägnar sig mest åt litteratur, musik, film, politik, filosofi, religion och resor men även åt annat. Den är inte på något sätt anknuten eller ansluten till någon ideologi eller åskådning av vad slag det vara månne, utan tar tvärtom avstånd från varje institution som kräver okritisk underkastelse, och är helt oberoende humanistisk.

Den har aldrig haft någon sponsor. Samtliga tidigare nummer finns tillgängliga på Wordpress:

<https://clanciai.wordpress.com/fritankaren/>

Beteckningen *Fritänkare* är ursprungligen tysk och står för person som i religiösa och ideologiska frågor inte erkänner någon auktoritet och därför är kritisk och avståndstagande mot alla religiösa och ideologiska institutioner och framför allt deras eventuella dogmatik.

Redaktion : C. Lanciai, Ankargatan 2 A, 414 61 Göteborg, tel. 031-247887.

**OBS! Nytt Postgiro! - 35 86 46 – 8 (*Göteborgs Skrivarsällskap*)
eller Bankgiro: 6682-338254102 (Handelsbanken, "Fritänkaren", C. Lanciai)**

Glöm inte att ange avsändare!!

Årsprenumeration: 250 kr (även i Danmark och Norge; i Euroland: 30 Euro)

Tvåårsprenumeration : 350 kr (40 Euro)

Avgifterna har inte höjts på många år.

IBAN-nummer för folk som eventuellt vill betala prenumeration även från annat utland:

SE37 5000 0000 0500 7297 2165

Bic-code: ESSESESS

Redaktionsslut för detta nummer : 27.7.2018

Copyright © C. Lanciai med medarbetare

Letnany 289

Det nästsenaste numret av *Fritänkaren* finns numera alltid tillgängligt på nätet jämte andra skrifter:

www.fritenkaren.se

e-post-adress : clanciai@yahoo.co.uk

Det gåtfulla monumentet i Georgia

Det kontroversiella monumentet i Georgia har vållat huvudbry ända sedan det uppfördes för snart 40 år sedan. Ingen vet vem som har författat inskriptionerna, ingen vet vem som har uppfört det, och det har utsatts för kontinuerliga sabotageförsök att få det eliminerat, då dess texter uppenbarligen misshagat somliga och väckt upprörda känslor. Så här lyder texten (i översättning):

Håll människans population under 500.000.000 i ständig balans med naturen.

Utför reproduktion klokt - utveckla hälsa och mångfald.

Föreana människan med ett gemensamt nytt språk.

Styr passion - tro - tradition - och alla sysslor med balanserat synsätt.

Skydda folk och nation med rättvisa domstolar och lagar.

Låt alla nationer styra sina lagar men lös dispyter i en världsdomstol.

Undvik obetydliga, värdelösa lagar och överflödiga politiker och tjänstemän.

Balansera personliga rättigheter med sociala skyldigheter.

Värdera sanning - skönhet - kärlek - i harmoni med evigheten.

Var inte en cancer på jorden - lämna utrymme för naturen.

I original:

Maintain humanity under 500,000,000 in perpetual balance with nature.

Guide reproduction wisely - improving fitness and diversity.

Unite humanity with a living new language.

Rule passion - faith - tradition - and all things with tempered reason.

Protect people and nations with fair laws and just courts.

Let all nations rule internally resolving external disputes in a world court.

Avoid petty laws and useless officials.

Balance personal rights with social duties.

Prize truth - beauty - love - seeking harmony with the infinite.

Be not a cancer on the earth - Leave room for nature.

Monumentet går under benämningen *Georgia Guidestones* (Georgia Riktlinjer) och är i granit uppfört anonymt omkring 1980 i Elbert County, Georgia, USA. På monumentet finns ett längre meddelande skrivet på åtta moderna språk (engelska, spanska, swahili, hindi, hebreiska, arabiska, kinesiska och ryska) och ett kortare meddelande som är skrivet på fyra antika språk: babyloniska, klassisk grekiska, sanskrit och egyptiska hieroglyfer. Monumentet kallas ibland för "Amerikas Stonehenge", även om de massiva stenblocken på Stonehenge förvisso är ännu större.

Vad man vet om monumentet är följande. I juni 1979 vände sig pseudonymen Robert C. Christian till *The Elberton Granite Finishing Company* på uppdrag av "ett litet sällskap trogna amerikaner" för att beställa monumentet. Han förklarade att det skulle tjänstgöra som kompass, kalender och klocka och kunna motstå allehanda katastrofer. Joe Fendley vid Elberton Granite menade att karlen var fnoskig och försökte få honom att avstå från beställningen med att dryga ut den till orimliga proportioner som skulle kräva dubbla arbetsinsatser, verktyg och personal. Christian accepterade offerten. När fakturan bekräftades förklarade Christian att monumentet hade planerats i 20 år och att sällskapet bakom initiativet ämnade förbli anonymt.

Marken inköptes den 1 oktober 1979, och monumentet avtäcktes den 22 mars 1980 inför en publik av mellan 100 och 400 människor – uppgifterna går i sär.

2008 började monumentet vandaliseras. Det sprayades över med färg och klottrades över till oigenkännlighet. Det har även höjts krav på att monumentet skulle sprängas bort i småflisor. Då monumentet är stort och massivt som ett mindre Stonehenge är dock även den minsta åverkan på stenarna svår att genomföra med något resultat alls.

Bland andra som kommenterat monumentet är Yoko Ono en, som prisat inskrifterna som ett upprop till rationellt tänkande. Andra har kallat inskriptionerna "Antikrists tio budord", och monumentet har blivit mycket omtvistat bland konspirationsteoretiker. En av dem, Mark Dice, krävde att monumentet måste "krossas i miljoner bitar som sedan kunde användas för något nyttigt konstruktionsprojekt", menande att monumentet var satanistiskt och att R.C.Christian hörde till ett "hemligt Lucifersällskap" anknutet till "den nya världsordningen". Vid monumentets avtäckande menade en lokal präst att monumentet var till för "djävulsdrykare, soldyrkare och sekterister". Andra har framlagt att stenarna beställts av Rosenkreutzare, då R.C.Christian lätt kan associeras till Christian Rosenkreuz, deras grundare. Alex Jones menar att monumentet rests av en självutnämnd elit som har på programmet att utrota större delen av mänskligheten. Och så vidare.

Å andra sidan har monumentets världssamvetsbudskap omfattats och vidimerats av ledande vetenskapsmän, som till exempel den världsledande miljövetenskapsmannen James Lovelock (99), opphovsmannen till Gaia-teorin, och Sir David Attenborough (92), världens ledande och kanske mest kända och respekterade zoolog. Redan Robert Malthus för 200 år sedan varnade mänskligheten för konsekvenserna av okontrollerad och obegränsad befolkningstillväxt, vilka varningar konsekvent har nonchalerats. Det borde ju faktiskt säga sig självt, när havsnivåerna stiger, när världens atmosfär redan stigit med en grad, när bin och insekter, fauna och flora dör ut, när till och med haven storknar av nedskräpning av den ständigt sig själv multiplicerande människan (3 miljarder 1965, idag 7,3 miljarder,) och när det blir fler och mer förödande naturkatastrofer och skogsbränder för varje år, att så här kan det inte fortsätta.

Den troligaste förklaringen till monumentet är emellertid, att det började planeras när Cubakrisen var som värst 1962 och hela världen faktiskt hotades av undergång genom en kärnvapenkonflikt. Monumentet designades just för att motstå alla eventuella katastrofer och i synnerhet en sådan katastrof, i den tydliga avsikten att utgöra ett riktmärke för den eventuellt behövliga återuppbyggnaden av en ny civilisation.

Våldtäkten på Fru Musica

Den var inte bara en utan hur många som helst. Deras anförare var emellertid Arnold Schönberg, när han i anslutning till det första världskriget (där han själv nödgades tjänstgöra i krigstjänst) helt förkastade allt vad tonal musik hette och lanserade "tolvtonsmusiken", vars system och regler omintetgjorde all melodik och varje möjlighet till melodik. (Tolvtonsmusiken har som grundlag, att de tolv tonerna i tonskalan måste beskriva fullständiga tolvtonsserier utan att någon av de tolv tonerna upprepas inom serien, vilket fullständigt utesluter all möjlighet till melodik.) Genom sitt redan hävdvunna rykte och etablerade position som ledande kompositör av sin tid, etablerade han denna tolvtonsmusik som norm, varvid varje avsteg därifrån var anathema och måste brännmärkas som förkastligt. Denna nya skola kallades den Andra Wienskolan, hans huvudsakliga lärjungar och efterföljare var Alban Berg och Anton von Webern, men dess värre togs han på allvar över hela världen, och i alla länder uppstod det "antimusikskolor" som brännmärkte, förkastade och omintetgjorde all möjlighet till uppkomst av ny musik som kunde låta bra, i motsats till den atonala musiken, som omintetgjorde varje möjlighet till att någonsin kunna låta bra. Få var de som vågade sätta sig emot denna antimusikaliska utveckling och som genomskådade den stora bluffen, dock fanns det de som gjorde det, som till exempel Bruno Walter, Vilhelm Peterson-Berger, Kurt Atterberg och Sixten Eckerberg.

Arnold Schönberg gjorde aldrig mera något spelbart verk efter "Gurrelieder", som var det sista stora senromantiska musikverket före det första världskriget, och hans stora huvudverk och tolvtonsopera "Moses och Aron" blev aldrig ens fullbordad.

Alban Berg blev bara 50 år och är mest ryktbar för sina två operor, "Wozzeck" (på en ofullbordad pjäs av Georg Büchner) och "Lulu" om en prostituerad som slutligen blir mördad av Jack Uppskäraren. Den skulle kunna karaktäriseras som den totala anti-operan både musikaliskt och innehållsmässigt. Hans totala produktion omfattar bara cirka 15 opus. Hans sista verk, en violinkonsert, låter som när en orkester stämmer sina instrument före en konsert.

Då är Anton von Webern mera seriös och musikalisk, och hans musik låter för det mesta bra, om den är komponerad före 1914. Han har en omfattande produktion, och verk som hans opus 1, en Passacaglia, och "Im Sommerwind" är klart imponerande och njutbara. Hur kunde en så begåvad kompositör falla för tolvtonsmusikbluffen? Han blev 61 år gammal och mördades av misstag av en amerikansk officer efter det andra världskriget. Det var utgångsförbud, Anton von Webern gick utomhus för att röka en cigarett, en amerikansk soldat såg cigarettglöden i mörkret och sköt ner honom.

Dessa följdes av andra misslyckade kompositörer som bara ställde till med gnissel och oljud och kallade det musik fastän det var motsatsen, som främst Karlheinz Stockhausen och Pierre Boulez utom alltför många andra.

Var hamnar då en sådan som Bela Bartok? Hans musik är klart intressant hela vägen, och hans sista pianokonsert är definitivt njutbar för vem som helst, men för övrigt söker man förgäves i hans omfattande produktion efter något som är mer än bara intressant. Mahler sade en gång, att det är lätt att göra musik som är intressant men svårt att göra musik som är vacker. Detta är även Bartoks dilemma.

Många seriösa musiker försvann in i filmmusiken, och det var framför allt nazismens fel, som nödgade många framstående musiker att lämna Tyskland och Österrike för att i stället försörja sig var de kunde, och merparten hamnade i filmmusiken i Hollywood. De har blivit föraktade för detta, men det är kvalificerad musik, de är yrkeskunniga och låter bra, och namn som Max Steiner, Franz Waxman, Bernard Herrmann, Erich Korngold, Miklos Rosza, Alfred Neumann, Dimitri Tiomkin, Georg Antheil och Kurt Weill kommer

definitivt att gå till musikhistorien. För sitt levebröd nödgades de ofta skriva standardmusik, vilket inte hindrade dem från att emellanåt kunna utnyttja sin professionalism till något bestående.

Frågan är emellertid om inte den värsta våldtäkten på Fru Musica begåtts i vår egen tid. Måndagsgruppen i Sverige under ledning av sådana som Sven-Erik Bäck och Karl-Birger Blomdahl följde slaviskt Arnold Schönbergs tolvtonsdogmatik och gjorde det omöjligt för seriösa och musikaliska kompositörer att komma fram i Sverige, men genom att den seriösa musiken frångick den musikaliska standarden av melodik och harmonik sökte sig mänsklighetens behov av riktig musik till alternativa former, främst jazz och schlagermusik. Denna urartade under 50-talet till så kallad rockmusik i och med elgitarrrens uppfinning. Har det någonsin konstruerats ett vidrigare instrument? All nyansering är eliminerad precis som på synthesizern, och båda dessa instrument är helt beroende av förstärkar- och högtalarutrustning, som för att kompensera bristen på välljud och musikalitet med volym – med förstärkare kan vilken dålig musik som helst förstärkas till jordbävningarnivåer, och det är vad rockmusiken satt i system. När det organiseras en rockkonsert på Ullevi i Göteborg, som var fallet nu för några veckor sedan med Guns'n'Roses, ett rockband som hade sin storhetstid på 80-talet och nu är nästan lika patetiska som Rolling Stones – den lilla musik som fanns är borta, och det är bara oväsen kvar – för 50,000 hysteriska åskådare, som alla tjoar med och skriker för att bidra till infernot, blir oväsendet olidligt för folk som bor kilometer därifrån, i Örgryte, Gårda, Lunden och Jakobsberg. Detta är inte musik. Det är terror, audiell miljöförstöring, påtvingande av bestående hörselskador och rent ut sagt bara omänskligt oväsen. Det är värre än Hitlers massmöten av skrikande hysteriker som låter sig förblindas och förföras av ytliga effekter och parader.

När ungdomar ägnar sig åt sådan musik är de inte själva medvetna om hur de fördummas och avtrubbas och får sämre hörsel, varför de hela tiden måste öka volymen för att kompensera den försämrade hörseln, så att det blir en ond cirkel, som de inte själva är medvetna om hur skadlig den är, medan i stället deras omgivning märker det. Det är fullkomligt hänsynslöst att utsätta en omgivning för skrällande högtalarmusikhjärntvätt som den inte vill höra. Denna högtalarhjärntvätt har tyvärr blivit standard på de flesta krogar, varuhus, restauranger och till och med vissa kyrkor, så att alla vettiga människor måste hålla sig därifrån. Samtidigt blir den riktiga musiken, akustisk musik som låter bra, alltmera sällsynt och svår att komma i kontakt med, medan det är denna som kommer att överleva sin egen våldtäkt och allt meningslöst oväsen.

Ingmar Bergmans 100-årsdag och andra allvarliga filmer

Ingmar Bergmans 100-årsdag högtidlighölls med en film av honom, som råkade vara "Ormens ägg" från 1976, en film han gjorde under exilen när han fördrivits från Sverige av klumpiga taxeringsmyndigheter, och den anses inte höra till hans bästa filmer, varför det var desto intressantare att ge den en chans. Han gjorde inte enbart förträffliga filmer. Vanligen skrev han sina egna filmmanuskript, och tydligen märkte han inte själv när de hade sina brister utan filmade dem ändå. Även om detta inte är en dålig film så är det inte ett alldeles förträffligt manuskript.

David Carradine, senare känd som huvudfiguren i Fu Manchu-serien för TV, spelar Abel Rosenberg, en amerikansk jude som kommer till Berlin 1923 och finner sin bror i sin säng efter att ha skjutit ihjäl sig i huvudet. Så börjar det.

Bröderna var arbetslösa trapetskonstnärer i en cirkus, och brodern efterlämnar en fränksild fru, Liv Ullmann, som försöker ta hand om Abel, vilket inte är det lättaste, då han

inte uppför sig väl och tillbringar dag och natt med att supa. Den lokala polisinspektören (Gert Froebe), som han varit i kontakt med i anslutning till broderns självmord, konsulterar Abel angående en rad oförklarliga brutala mord, och Abel blir smått paranoid då han inbillar sig vara misstänkt, vilket inte gör det lättare för honom.

Filmens karaktär är genomgående depressiv, och den är mest intressant genom de inblickar den ger i Berlins och Tysklands absurda situation 1923, vilket gav upphov till Hitler. Kabaretscenerna lyfter filmen till en bisarr nivå av grotesk dekadens, men även dessa tenderar att urarta, i synnerhet när de blir störda av strömavbrott och brutala razzior av förnazistiska gangsters.

Filmen leder in i en sorts Kafkaliknande mardröm som slutar i ett arkiv för pågående omänsklig verksamhet i experiment på människor, vilket direkt föregriper nazismens metoder, med en dramatisk final som förklarar och ger filmen dess mening, men man får vänta länge genom långa och absurda scener, de flesta meningslösa, på denna förklaring av filmen. Bergman medger själv i sin självbiografi *Laterna magica* att han som så många andra svenskar var övertygad nazist före det andra världskriget, varför han klart var motiverad till att forska i rötterna till nazismen.

Filmen med Märta Torén om *Puccini* (1953): Naturligtvis kan man bara göra en gripande film om en så romantisk karaktär. Hans operor är kanske de mest romantiska som någonsin skrivits åtminstone musikaliskt, och hans liv var inte mycket olikt dem. Liksom "La bohème" hade han svårt för att bryta sig ut ur den onda cirkeln av fattigdom och motgångar men höll ändå fast vid sin första kärlek genom hela livet. Elvira Puccini spelas av Märta Torén, svenskan som korades till Ingrid Bergmans efterföljare när Ingrid stack iväg med Rossellini till Italien, som sedermera kom att spela mot både Humphrey Bogart, James Mason, Claude Rains och många andra, innan hon dog vid bara 30 år, och hon gör hela filmen. Puccini spelas övertygande av Gabriele Ferzetti med alla tonsättarens karaktärssvagheter, han var nästan en lika stor skitstövel som Wagner, medan Elvira får sitta hemma med deras barn och vänta på den oförbättrelige som aldrig kommer hem, som bedrar henne med en annan primadonna på scenen som sjunger hans roller och driver en annan flicka på landet, som hushållar åt honom, till självmord, så det är en mycket veristisk film. Där förekommer några verkligt oförglömliga scener, som premiärkvällen på "La bohème" när Puccini slits mellan sin kärlek till damen på scenen och sin sons moder uppe i logen – det kan inte ha varit lätt att vara en så charmfull man med så mycket vacker musik inom sig. Naturligtvis måste han ge både sig själv och andra problem. Men hans musik är desto mera beständig och kommer alltid att sjungas så länge det finns operascener – hans kärlek hade inte vållat ett sådant kaos om den inte hade varit så överväldigande i sin innerliga äkthet.

Hannibal (1959) – fyra saker gör denna film sevärd och minnesvärd: Victor Mature som Hannibal, det episka tåget över Alperna med levande elefanter, det noggrant återgivna slaget vid Cannae, romarnas största nederlag någonsin, och Carlo Rustichellis musik.

Manuset är inte dåligt med Fabius brorsdotter förenande sig med Hannibal i ett försök att uppnå fred, men som så ofta i Edgar Ulmers filmer blir dialogen aldrig riktigt levande utan stapplar sig fram på styltor genom hela filmen. Skådespelarna är inte dåliga, men manuset är inte tillräckligt bra för dem. Det är en fantastisk historia, som inte blir sämre när man noterar, att bara hälften berättas på denna film – filmen slutar efter Cannae, och återstoden av Hannibals liv var minst lika dramatisk som karriären fram till Cannae, där kartagerna med en underlägsen här besegrade 86,000 romerska soldater av vilka 50,000 blev kvar på slagfältet – endast 8000 undkom levande, och kartagernas förluster var också bara

8000. Victor Mature var alltid imponerande på vita duken men förföljdes tyvärr av manus som framhävde hans muskulatur med mycket slagsmål och råsupor, så det var sällan han fick visa vilken utmärkt skådespelare han var. Här lyckas han nästan, liksom i John Fords "My Darling Clementine". Fabius spelas av den Gabriele Ferzetti vi här ovan såg som Puccini, som noggrant satt sig in i Cunctator-rollen – Fabius Sölären, vars långsiktiga fördröjningspolitik dock slutligen besegrade Hannibal.

Trapets (1956) – Burt Lancaster är den dominerande karaktären här, om dock både Tony Curtis och Gina Lollobrigida är nästan lika goda och flera andra dessutom. Cirkusvärlden är beundransvärt väl fångad med alla dess kaotiska ingredienser av ständiga kriser och intriger, cirkusdirektörens cyniska översitteri under hotet av ständiga avhopp, elefanter och hästar och lejon som ibland blir svårhanterliga, men filmen handlar egentligen om problemet med mänskliga relationer i anslutning till den erforderliga perfektionismen. Tony Curtis och Burt Lancaster finner varandra i en fungerande mästare-lärjunge-relation, men så kommer Gina in i bilden i all sin oemotståndliga skönhet och fräcka fåfänga, och Burt med sin djupare erfarenhet ser genast Gina som ett dödligt hot mot den konstnärliga perfektionismen, vilket hon faktiskt utgör, då hon forcerar sina ambitioner på andras bekostnad. Slutet är diskutabelt – vad händer egentligen? Kan de fortsätta eller inte? Carol Reed gjorde sig nästan okänd med att avsluta ett antal av sina filmer med ett frågetecken utan möjlighet till svar.

Den store Flamarion (1945) – Temat förekommer också i Anthony Manns film med Erich von Stroheim som prickskytt på scen. Stroheim fick aldrig mera själv göra film efter det totala fiaskot med Gloria Swanson i "Queen Kelly", en mammutfilm som lämnades ofullbordad, utan han fick nöja sig med att spela roller, men i vissa filmer lyckades han ändå överta hela filmen med sin personlighet. Det är främst Renoirs "Den stora illusionen" från 1937, Billy Wilders "Sunset Boulevard" och denna.

Historien är Vicki Baums om den absoluta perfektionisten som prickskytt på scen som råkar ut för en falsk kvinnas manipulationer och vägrar att förstå att han begått ett misstag utan förblir henne trogen intill det bittra slutet när allt är förlorat. Historien är parallell till Josef von Sternbergs "Der blaue Engel" om professorn som dukar under för en nattklubbssångerska (Marlene Dietrich), och Stroheim beskriver här samma långa djupa fall ner till den yttersta förnedringen och misären som Emil Jannings i Sternbergs klassiker. Det är en förkrossande resa, som blir bara mera förkrossande när man betänker att den egentligen är Stroheims egen – som störtades från en absolut topposition i Hollywood för att liksom Orson Welles sedan tvingas nöja sig med ständigt blygsammare och mer inskränkta möjligheter på vita duken.

Förspilda dagar – The Lost Weekend (Billy Wilder 1945) – Detta kan mycket väl vara Billy Wilders bästa film, medan det definitivt är Ray Millands bästa rollprestation, som gav honom en välförtjänt Oscar. Miklos Roszas överväldigande musik förhöjer dramat i dess förkrossande patetiska hopplöshet som oavbrutet sjunker djupare in i glasets bottenlöshet av begär, slaveri och vanmakt. Att Jane Wyman över huvud taget står ut med honom är att förundra sig över, då de flesta damer skulle gå under i försöket, men här lyckas historien ändå nå fram till ett försonande slut, så att hoppet besegrar verkligheten trots allt. Det tragiska är dock att författaren Charles R. Jackson, som i detta drama skildrade sin egen historia, efter boken och filmen gick och hängde sig.

Filmen är främst epokgörande i sin oförblommerade skildring av vad alkoholism verkligen är och vilka lidanden den medför framför allt för alkoholisten själv men även för

alla som har något med honom att göra. Något sådant hade aldrig skildrats i Hollywood förut, Billy Wilder utmanade hela sin samtid, men han gjorde det så konsekvent och innerligt i sin empati att publiken köpte det och kunde förstå och uppskatta den allvarliga meningen.

Till slut den värsta filmen av alla – *Ett fartyg har sjunkit* (*Abandon Ship!* 1957).

En lyxkryssare går på en kvarglömd mina från andra världskriget i södra Atlanten och det så olyckligt, att minan dröjer med att explodera tills den kommer rakt under kölen och sänker lyxkryssaren med mer än 1100 passagerare på 7 minuter – endast 27 överlever, och man hinner inte ens sända S.O.S då kommunikationsutrustningen slås ut genast. Problemet är att endast en livbåt hinner sjösättas, den är gjord för nio personer, och 27 överlevande är 18 för många. Detta problem blir akut när de överlevande dessutom utsätts för hårt väder med massiva sjöar, åska och blixtrar och piskande slagregn.

Tyrone Power finner sig i den svåra chefspositionen med ansvar för alla de 27 överlevandes liv, och lyckligtvis har han Mai Zetterling och Moira Lister som moraliska stöd som aldrig sviker honom när alla de andra gör det. Han måste nämligen ta några mycket svåra beslut för att åtminstone så många som möjligt ska kunna överleva och inte alla säkert gå under. Dessa svåra ställningstaganden leder naturligtvis till kontroverser och konflikter med både slagsmål och skottlossning ombord i livbåten mitt i all hysterin, desperationen, klagovisorna och jämmern från alla de skadade. Tyrone Power måste helt enkelt fatta beslut om gallring.

Detta är inte någon behaglig film, utan snarare är den extremt obehaglig, men den är samtidigt extremt dramatisk och fullt i klass med Hitchcocks liknande drama från 1943 om en annan öppen livbåt ute på Atlanten med dock bara en handfull överlevande och helt andra problem, med manus av John Steinbeck. När det kommer till den nödvändiga sovringen, som påtvingas honom av stundens allvar – hur i all sin dar skulle någon kunna fatta rätt beslut i en sådan situation? Tyrone Power lever åtminstone upp till sitt ansvar medan alla de andra vänder ryggen till och tvär sina händer. Vilket är bättre?

Filmen menar sig bygga på en verklig händelse, men som levandegjort på vita duken är dramat en magstark upplevelse som utmanar vars och ens samvete. Det är en oerhört stark film som det blir svårt att glömma och komma över, då problemställningen är tidlöst aktuell.

En finlandssvensk äventyrars skiftesrika liv

Waldemar Becker, född 1840, internationellt även känd som Becker-Bey, var en finlandsk soldat, politiker och äventyrare verksam i ett flertal länder och kontinenter både som stridande soldat och som politiskt aktiv skribent med ett tiotal språk i bagaget. Hans mor var född Reuterskiöld, efter militär utbildning och kort tjänstgöring i Sankt Petersburg begav han sig till Afrika och kämpade där för Spanien i Marocko, varefter han återvände för tjänstgöring i Grodno husarregemente i Petersburg men lämnade av personliga skäl och begav sig till Mexico. De personliga skälen var en rysk officers hustru som han rymde med till Finland och Sverige och därefter till New York, varför han stämplades som desertör.

I Mexico tjänstgjorde han i kejsar Maximilians armé mot den republikanska armén under den legitime presidenten Benito Juarez. Han togs till fånga redan i början av kriget men frigavs i utbyte mot andra fångar. Mot slutet av kriget togs han på nytt till fånga och dömdes till döden men benådades. Efter fem år i Mexico återvände han till Europa.

I Mexico hade han gift sig och blivit katolik. I Europa slog han sig ner i Paris och fördjupade sin katolicism så att han begav sig till Rom och tog tjänst i påvens egen

schweiziska livvakt, varifrån han dock begärde avsked efter bara ett halvår för att kämpa tillsammans med grekerna mot turkarna. I den grekiska armén tjänstgjorde han som rådgivare för den grekiska regeringen. När denna inte lydde hans rådgivning återvände han till Paris för att backa upp konservativa kretsar i Spanien under Don Carlos genom främst tidningsartiklar och pamfletter.

1871 tog han tjänst i den egyptiska armén för att åter kämpa mot turkarna. Då det inte var vidare framgångsrikt gick han i tjänst hos greve Ignatiev i det serbiska militärhögkvarteret på rekommendation av den ryska ambassadören i Konstantinopel, för att i Serbien reformera den serbiska armén. Samtidigt pressade han den serbiska regeringen till att förklara Turkiet krig. Han utnämndes till stabschef i det serbiska militärhögkvarteret men nödgades avgå efter en kontrovers med den serbiske kungen. Efter det ville inte heller den ryska armén ha något mer med honom att göra. Han återvände då till Grekland för att delta i formandet av ett balkanskt förbund mot Turkiet, vilka planer föll när Ryssland inledde fredssamtal.

Han återvände då till Paris där hans vänner skaffade honom en position som politisk journalist i tidskriften *L'Estafette*. Han skrev samtidigt i ett antal andra tidningar och även egna böcker. Detta väckte litterärt intresse, men störst uppmärksamhet väckte hans artikel 1880 "Det oberoende och neutrala Finland" (*La Finlande indépendante et neutre*), där han förutsade att Rysslands kommande förtryck av Finland skulle leda till att finländarna grep till vapen och måste lösgöra sig från Ryssland för att göra sig helt oberoende med garanterad neutralitet av de andra stormakterna. Åren som följde på denna artikel blev svåra, och han livnärde sig nödortfött på sin journalistik i Frankrike och Spanien i synnerhet som expert på de balkanska frågorna.

Finlandsfrågan blev dock hans viktigaste under de sista åren, i synnerhet när hans förutsägelser slog in och det ryska förtrycket blev ett problem för Finland. Han skrev då under pseudonymen Ilmarinen. Han var intelligent, mångspråkig och en lysande konversator och klubbmänniska men utan den flexibilitet och anpassningsförmåga som hans stridbara engagemang hade behövt. Han levde sina sista år i Neapel och dog där 66 år gammal år 1907. Hans första äktenskap var med en mexikanska 1866, och 1889 gifte han sig

med änkan till en grekisk bankir, Angelia Komnenos. Hon avled 1929 i Berlin, varefter bådas aska fördes till Finland för att begravas där.

Även hon hade sin skiftesrika saga. Hennes föräldrar var med om Khiosmassakern 1822, varefter de lämnade Grekland för gott, och deras dotter fick en helt kosmopolitisk uppfostran. Hon föddes 1840 i Konstantinopel, hennes första man dog när de levde på Korfu, och hennes andra man blev Waldemar Becker, som hon mest levde med i Neapel. De hade en dotter Alexandra vars ättlingar lever än idag, huvudsakligen i England. Komnenos är för övrigt namnet på den bysantinska dynasti (från Medeltiden) som har det bästa ryktet för eftervärlden.

Hans böcker torde finnas tillgängliga i universitetsbibliotek, huvudsakligen på franska, ”*La Russie, son passé, son présent*”, av Ilmarinen (1906), och ”*L’Albanie et les Albanais*” av Colonel Waldemar Becker (1880).

Erik Becker har skrivit en biografi 1968: ”*Becker-Bei, Finnish soldier and politician*”.

Några milstenar, juli-augusti 2018

Juli

14 Ingmar Bergman 100 år.

16 100 år sedan den siste tsarens familj arkebuserades. Nikolaj II var världens rikaste monark någonsin. Vad hände med alla dom pengarna?

18 Nelson Mandela 100 år.

20 Diana Rigg 80 år.

23 70 år sedan David Wark Griffiths död.

26 Stanley Kubrick 90 år (död).

30 Emily Brontë 200 år.

Augusti

9 Robert Aldrich 100 år.

25 Leonard Bernstein 100 år.

Frederick Forsyth 80 år.

26 60-årsminnet av Ralph Vaughan Williams.

40-årsminnet av Charles Boyer.

31 Alan Jay Lerner 100 år (’My Fair Lady’ bland andra musikaler.)

Gräl på distans

”Bästa bror, man kan inte vara nöjd över din situation. Du har slitit hårt hela livet och bara fått fan för det. Om du inte haft skamligt underbetalda anställningar har du nödgats leva så långt under existensminimum att du bara därför blev skönstaxerad. Som författare har du konsekvent begravts levande, då inget förlag någonsin velat publicera dig och då de under de senaste tjugo åren inte ens nedlätit sig till att besvara dina försändelser ens med ett erkännande utan bara lämnat dem därhän och låtit dem försvinna kanske i dokumentstrimlaren. Ditt enda brott är att du alltid varit fattig, och för det har samhället konsekvent straffat dig med att aldrig släppa in dig. Och nu det senaste. Du har publicerat en bok på ett etablerat förlag, som de hjälpt dig med bara för att få pumpa dig på alla dina besparingar. När de inte längre kunnat få ut något av dig har de släppt dig som en färdigt urkramad trasa. Nej, jag kan inte vara nöjd, och det värsta är att du inte kan försvara dig, då du aldrig kunnat ge tillbaka. Du är offer för din egen godhet, då din kreativa ensidighet

alltid gått vidare i stället för att stanna och slåss. Har du någon kommentar till denna åthutelse?” (Mailet ej återgivet i sin helhet.)

Det spontana svaret var dikten 'Skändningen', som publicerades i förra numret. Här är ett närmare svar:

Ur företalet till det senast insända manuset, som givetvis som vanligt begravts levande utan svar:

”Han har skrivit minst 23 romaner, 320 dramer, 6 historiska arbeten, noveller, reseskildringar, tusentals dikter, musikartiklar och essayer samt publicerat 263 nummer av sin kulturtidskrift 'Fritänkaren' men har alltid refuserats.”

Man måste då fråga sig varför, och då måste man försöka sätta sig in i hur förlagen resonerar:

”Här är ett annat sådant där hopplöst fall, som framhärdar i att skicka in manus fastän han vet att det måste vara lönlöst. Dessutom skriver han fullständigt otidsenligt, håller sig med gamla historiska kunskaper som alla andra har glömt, håller sig till gamla klassiker som ideal och har studerat latin och grekiska i trots mot tidens krav på historielöshet medan han fullständigt ignorerar allt tidsenligt och sådant som går hem och ger förtjänster, som om han inte alls brydde sig om pengar och rentav med flit skrev så olönsamt som möjligt. Naturligtvis kan ingen publicera honom. Naturligtvis kan vi bara skrota honom. Han får publicera sig gratis på nätet eller inte alls. Allt vi kan göra är att skita i honom.”

Intill tjatighet har jag genom hela livet fått höra krav på att jag skulle uppge de litterära grillerna och i stället ägna mig åt förvärvsarbete, men sådant har aldrig legat för mig. När jag vid 9 år bestämde mig för att bli författare var det en kallelse som inte kunde förträngas eller förnekas – det var mitt liv som skribent eller inget liv. Alla andra, från min far till mina arbetsgivare (som kyrkoherden i katolska församlingen, där jag var anställd som organist tills jag avskedades för min trohets skull till latinet,) höjde ständigt krav på att jag måste förvärvsarbete, vilket bara kunde leda till att jag desto hårdare satsade på min arbetsnarkomani som kreativ litteratör och musiker, vilket i princip aldrig gav mig några pengar. Ändå var jag ekonomiskt oberoende ända tills jag drabbades av en skönstaxering för att myndigheterna vägrade tro på mina faktiska låga inkomster, varför jag sedan dess som fattigpensionär sedan 1991 varit desto mer ekonomiskt passiviserad.

Abasverus samtal, del 176: En hippies död
(*'Ragnar' är ett fingerat namn.*)

- A   Är det sant att han är död?
B   Allt tyder på det.
A   Men blev han identifierad?

B Ja, han blev identifierad.

A Av vem?

B Genom identitetshandlingarna han hade på sig.

A Jag tror inte på det.

B Jag beklagar, A, men hans saga verkar nog vara all nu.

A Blev han inte kroppsidentifierad?

B Inte så vitt jag vet. Kroppen kremerades innan någon av hans vänner kom till platsen.

A Hur gick det till?

B Vad menar du?

A Var det mord?

B Ja, det var troligen mord. Han hade ju hela världen emot sig.

A Nu överdriver du.

B Han hade lika många farliga fiender som president Kennedy.

A Men han förstod alltid att skydda sig. Han tog aldrig några risker.

B Riktigt, med de hann nog upp honom till slut.

A Hur väl kände du honom?

B Tillräckligt väl för att förstå att det inte fanns någon som kände honom eller kunde känna honom.

A Då kände du honom så väl som man kunde känna honom.

B Jag var medveten om det. Hur väl kände du honom?

A Sedan många år. Man kan säga att vi inledde våra anti-karriärer tillsammans. Han var då en prydlig akademiker medan jag var på väg att hamna i rännstenen.

B Akademiker?

A Ja. Han studerade i Uppsala. Han tänkte fortsätta i Göteborg men fick annat att göra.

B Jag kände honom nästan bara som hippie.

A Alla kände honom, och han kände alla, men ändå förblev han på något sätt alltid anonym.

B Det var samtidigt alltid något mycket romantiskt över honom.

A Ja. Han var något Byronsk.

B När lärde du känna honom?

A Efter hans studietid i Uppsala. Det måste ha varit 1979.

B Vet du något om hans liv före det?

A En del. Han reste ju mycket. Han var hemma i hela Orienten.

B Det har jag förstätt. Han talade väl både arabiska och hebreiska

A Och arameiska.

B Förföljdes han redan där?

A Inte direkt, men han blev mindre och mindre väl sedd.

B Av de lokala myndigheterna?

A Av mullorna och det islamska etablissemanget. Han umgicks ju bara med kristna och byggde upp ett omfattande underjordiskt nätverk.

B Subversiv verksamhet?
A Det var det han alltid var expert på.
B Redan i Orienten?
A Det var där han började. Han spekulerade i en total upplösning av hela islam.
B Var det han som startade alla de inre muslimska konflikterna?
A Inte direkt, men han såg vart det barkade hän. Han såg motsättningarna mellan sunni och shia, och även om han inte uppmuntrade dem så uppmuntrade han varmt alla oppositionella, speciellt Bahai, Yezidierna och Ahmadiya.
B Men Ahmadiya var väl i Pakistan?
A Ja, han kom dit sedan.
B Du vet mer än jag. Var han någonsin utsatt för något mordförsök?
A Inte direkt, inte som jag vet. Tvärtom. Alla han kom i kontakt med tyckte om honom.
B Så det var bara dolda politiska fiender som ville ha bort honom.
A Det kan man säga. Muslimska etablissemang tenderade mer och mer att se honom som ett hot. Därför försökte han inte märkas alls. Därför specialiserade han sig på underjordiska kontakter.
B Varför lämnade han Orienten?
A Han såg väl att läget var hopplöst. Även Hillary Clinton och Madeleine Albright betecknade hela Orienten, inklusive Israel, som världens galnaste område.
B Han såg ju bra ut. Tänkte han aldrig på att gifta sig eller skaffa sig familj?
A Det låg inte för honom.
B Varför inte det?
A Han undvek nära relationer. Han var vänsäll och hade hur många vänner som helst, men han ville inte ha någon för nära inpå sig.
B Varför inte det?
A Jag tror att han resonerade som så, att han inte ville riskera någon annans liv med att göra det alltför delaktigt i hans eget.
B Så han var medveten om att han levde farligt?
A Han levde lika farligt som en James Bond.
B Nu tror jag du överdriver.
A Ja. Han umgicks aldrig med skjutvapen.
B Nej, han var ju teolog.
A I första hand.
B Och spion i andra hand?
A Jag skulle inte vilja kalla hans subversiva verksamhet för spioneri. Han arbetade aldrig för någon, bara för sig själv.
B Därför älskade alla rebeller honom.
A Även jihadisterna?
B Jag vet inte. Det var kanske sådana som mördade honom.
A Du tror att han blev mördad?

B Han måste ha blivit mördad. Han kunde inte dö på något annat sätt. Det var det intryck han gav.

A Ja, det stämmer. Han åldrades aldrig och ändrades aldrig. Om hans hår grånade märktes det inte.

B Han var oerhört väl tränad, ungefär som Lawrence av Arabien.

A Ja, men han överansträngde sig aldrig. Han var måttfullheten själv.

B Men vad ville han egentligen?

A Det är det som är den stora frågan. Han sökte ständigt men stannade aldrig utan sökte alltid vidare.

B Efter vad?

A Sin egen väg.

B Men han var ju fullständigt oegennyttig.

A Det är det jag menar. Han sökte ständigt sin väg bland människorna liksom för att staka ut vägen för dem.

B Nu förstår jag inte alls vad du menar.

A Om jag har förstått honom rätt, så såg han sig själv som en ödets man, som var här i världen för att visa vägen för mänskligheten.

B Men han ville aldrig träda i förgrunden. Han ville aldrig bli någon ledare.

A Nej, och därför blev hans verksamhetsområde underjorden. Där kunde han agera ostört.

B Och tror du han fann vad han sökte? Tror du han fann formeln för islams upplösning?

A Han kan ha gjort det. Jag vet inte säkert, men han kan ha satt i gång det.

B Så att han skulle ha lämnat Orienten i ett slags medvetenhet om att han fullbordat sin mission?

A Ja, det kan ha varit så.

B Det tror jag också.

A Men till hans kvinnor. Vet du någonting om dem?

B Du vet säkert mera. Du om någon borde känna till hans förhållanden, om han hade några.

A Ja, han tog gärna hand om kvinnor, men inte för att ha förhållanden med dem, utan bara för att hjälpa dem. Men för all den hjälp han gav dem kunde de ibland stjälpa honom.

B Något exempel?

A Själv skulle han ha sagt, ju mindre sagt om saken, desto bättre. Allt han kunde göra för sitt försvar när de lönade honom för att han offrat allt för dem med att bedra honom var att överge dem för gott.

B Kan du dra något exempel?

A Helst inte. Det var den där unga skönheten i England. Hon var ansatt av många beundrare, men hon sökte sig till vår vän just för att hon trodde att han om någon kunde skydda henne om något skulle hända. Men hon råkade ut för en särskilt enträgen kavaljer, som nödvändigt insisterade på att hon skulle komma ut och besöka hans familj. Det var en

artig ung man, såg bra ut och hade stor charm, men det var alldeles tydligt att det var något särskilt med hans insisterande närmanden. Hon följde med honom ut till deras hem och kom aldrig tillbaka.

B Blev hon mördad?

A När hon inte hörde av sig mera blev han misstänksam, och då han kände ansvar för henne sökte han själv upp familjen och fann henne välbehållen hos dem, den unge mannen hade tydligen förlovat sig med henne och ville därför hålla henne kvar, men vår vän misstänkte något värre och fick rätt. Han fick stanna kvar och tillbringade några intressanta dagar hos familjen, som visade sig vara mycket ockult intresserad. Då han själv var insatt i sådana saker ställde han frågor och fick veta ett och annat. Familjen hade en dunkel historia. Fadern hade förlorat sin hustru i hennes andra barnsäng endast tjugo år gammal och var i stånd att göra vad som helst för att i någon form få henne tillbaka. Ja, de sysslade med spiritism och andebesvärjelser och annat sådant, det var rena Edgar Allan Poe-hemmet, och det visade sig att den unga fästmön hade en påfallande likhet med den unga avlidna frun. De ville göra vad som helst för att med fästmöns hjälp försöka få den avlidna tillbaka och till och med försöka få henne att överta den unga fästmöns kropp, men då måste ju Jenny, som hon hette, uppge sig själv. Detta ville de övertala henne till att göra. När han fått veta så mycket satte vår vän stopp och tog med sig Jenny därifrån – mot hennes vilja. Hon förbannade och hatade honom för att han rövade bort henne, som hon sade, medan han i själva verket räddade hennes liv. De hade varit beredda att offra hennes liv i en spiritistisk seans för att få den avlidna att återinträda i jungfruns kropp.

B Så besynnerligt.

A Minst sagt. Folk får så besynnerliga idéer ibland.

B Och när hon då bara hatade honom och inte fattade att han räddat hennes liv, släppte han henne då?

A Som en het potatis.

B Hur gick det för henne sedan?

A Ingen vet. Hon kanske återvände till den galna familjen och lät sig offras på ett altare i en svart satanisk mässa för att försöka få en avliden tillbaka i stället, men om hon då offerades menade Ragnar att det ingalunda kunde garantera den avlidnas återkomst. I stället skulle familjen få ett mord på sitt samvete, som antagligen skulle leda till flera mord i samma stil i nya försök att fåfängt försöka återuppväcka en död.

B Det kallas fixering eller besatthet av en idé.

A Det är det alla religioner handlar om.

B Ändå var Ragnar djupt religiös.

A Men bara på det seriösa sättet. Han såg all religion som filosofi och såg därför mest upp till buddhismen, som verkligen står mera för filosofi och sunt förnuft än för övertro och vidskepelse.

B Var det bara sådana damer han råkade ut för?

A Mestadels.

B Ändå har jag det intrycket att han aldrig avstod från att hjälpa en dam när hon behövde det.

A Nej, han sade aldrig nej till en dam.

B Ändå var han strikt celibatist, och jag tror han föraktade kvinnor. Vad tror du? Hurdan var hans kvinnosyn egentligen?

A Det har jag alltid undrat själv. Han drogs på något sätt till kvinnor med ett mörkt förflutet eller med någon fläck på sitt förflutna som aldrig kunde åtgärdas.

B Menar du att han hade en förkärlek för fallna kvinnor?

A Missförstå mig inte. En kvinna kan råka i olycka utan att för den skull vara en fallen kvinna. Det var sådana kvinnor han drogs till: kvinnor med erfarenhet som lärt sig hantera erfarenheten och vänt den till sin fördel.

B Ja, det stämmer med min uppfattning också.

A Han förstod kvinnor men höll dem på avstånd.

B Ändå var han allt annat än feminin själv.

A Ändå kunde han odla längre hår än någon annan man.

B Då kommer vi in på hans många förklädnader och identiteter. Hur många olika pass hade han egentligen?

A Har ingen aning. Han hade de pass han behövde, och de var ett antal.

B Var det bara den kinesiska kommunistregeringen han försökte motarbeta?

A Nej, hans subversiva verksamhet var konsekvent riktad mot alla diktaturer. Han var också mot Trump och Putin, och det är möjligt att det är någon av Putins lejda mördare som varit framme.

B Tror du det?

A Men mest av alla diktatorer avskydde han Erdogan, och där hade nog det främsta motivet funnits till att få honom ur vägen.

B Erdogan menar sig representera islam mera än Turkiet.

A Just det, och det var islam Ragnar ville komma åt, och ingen var en mera framgångsrik förkämpe för islam än Erdogan.

B Vilka andra skulle kunna ligga bakom ett eventuellt mord?

A Kina naturligtvis men även Putin.

B Varför det?

A Putin har ju gjort det till sitt speciella kännemärke att få politiska motståndare till honom i utlandet mördade.

B Men varför skulle politiska makter med oändliga resurser vara rädda för en enda man och mena sig ha motiv tillräckligt för att behöva likvidera honom?

A Vad är världslig makt mot andlig styrka? Det har ju bland andra Dalai Lama alltid framhållit, att tanken är mäktigare än någon politisk makt eller praktisk handling. Ragnar ägnade ju hela sitt liv åt att bekämpa diktaturer, först östblocket och Warszawapakten med Sovjetunionen och världskommunismen, som ju faktiskt föll ihop till slut som ett korthus, varefter han genast satte i gång med subversiv verksamhet i Orienten

mot islam genom helt oskyldiga konferenser till att börja med, vilka dock utlöste de första muslimska terrordåden 1992 i Egypten, som sedan dess ständigt har eskalerat, vilket bara har varit till men för islams trovärdighet. Den religionen är på väg mot sin upplösning, och om en monoteistisk religion faller kommer de andra två också att falla, åtminstone i trovärdighet, då ju faktiskt alla tre har praktiserat ohämmade folkförföljelser och folkmord genom dogmatisk intolerans.

B Men Kina och Putin? Båda är ju emot islam.

A Båda är diktaturer, och vi vet ju hur Putin metodiskt har ägnat sig åt politiska mord under hela sin senare karriär. Kina har ägnat sig åt folkmord på tibetaner och uighurer ända sedan kommunisterna usurperade makten 1949. Problemet där är att dess regerande parti inte längre är kommunister utan i stället desto mer hänsynslösa kapitalister, som faktiskt har som ambition att överta världen, varför den idioten Trump spelar dem väl i händer med sina kontinuerliga missgrepp. Ragnar hatade Trump som han hatade Kinas regerande parti, Putin och Erdogan.

B Och kände de av detta hat, om de såg sig nödsakade att eliminera denna enda person för hans känslors skull?

A Inte direkt, men diktaturer fungerar på det sättet. De är aldrig rationella utan styrs helt av sin blinda paranoia. De lever på fixa idéer, och om de då får för sig att till exempel judarna står för alla brott i hela världen och att Ragnar uppviglat hela Asien mot Erdogan och Kinas kommunistiska parti, så kan de mycket väl genom hur lömska metoder som helst spåra upp en enskild person som är misstänkt och få honom lönnmördad.

B Tror du verkligen att han blev mördad?

A Jag tror ingenting, för vi vet ingenting. Vi vet inte ens säkert att liket var hans.

B Vems skulle det annars ha varit?

A Så länge ett lik inte har säkert identifierats kan ingen vara säker på vem det var. Vi vet att Hitler och Bormann säkert var döda då deras benrester genom DNA säkert har kunnat identifieras, men vi vet till exempel inte att Christopher Marlowe säkert mördades då liket av vem det nu var som hade gått åt smusslades undan och begravdes i en okänd grav som aldrig kunnat lokaliseras. Och det finns många sådana fall.

B Det finns ju den teorin att Marlowe fingerade sin död för att komma undan den engelska inkquisitionen.

A På samma sätt kan Ragnar ha fingerat sin död för att komma undan sina eventuella blodhundar. Det är faktiskt troligt att så var fallet. Desto viktigare är det att han officiellt förblir död, så att han kan verka vidare anonymt och utan att störas av blodhundar.

B Tror du han kommer tillbaka?

A Han kommer alltid tillbaka. Diktatorerna slipper aldrig dem som kommer dem på skam och överlever dem.

Trivselresan, del 11: Hårda bud
(*Kvaddad efter en matförgiftning.*)

Men vad hjälpte whiskyn när jag inte tålde den? Hela metabolismen var helt förstörd. Efter att ha tagit mig in till Leh tog jag mig på skälvande ben upp till staden för att åtminstone få i mig en *Rice Pudding*, då vitt ris är det bästa när magen havererat. Jag hade knappt fått i mig en tredjedel av portionen så måste jag upp och kräkas. Det kom helt utan förvarning. Jag hade aldrig kräkts i Ladakh förut. Kyparen blev rasande, fastän jag hann ut och kräktes utanför restaurangen, och beordrade mig att ta en hink, fylla den med vatten och spola bort äcklet. Han var en ung och ny oförskämd spoling med yuppie-hästsvans. Det var knappt att jag orkade resa mig igen efter pärsen, men för att inte misshaga honom ytterligare tog jag spannen och spolade bort så mycket jag orkade. Jag försäkrade honom att det kommit helt oväntat, men han tycktes ändå ta det som en personlig och avsiktlig förolämpning som jag måste straffas för. Han hade tydligen aldrig hört uttrycket ”gästen har alltid rätt” och tyckte att olycksdrabbade gäster måste förödmjukas. Den andre kyparen var mera mänsklig och bad mig uppsöka en läkare. Jag försäkrade honom att det bara handlade om överansträngning och utmattning.

Så började dagen. När jag försökte dricka te senare följde tre nya våldsamma uppkastningar, men då var jag hemma och kunde göra det över toaletten. Det var sedan bara att gå och lägga sig.

På kvällen kunde jag till nöds få ner en halv portion risotto med svart te, men det var allt. Jag somnade vid 8-tiden och sov i tolv timmar. Sedan var det över.

Jag hade reducerats till 75%, men på tisdagsmorgonen var jag uppe i 90, kunde inta en normal lunch (*tukpah*) och även gå upp till både fortet och på kvällen till stupan och kunde till och med blanda whisky i teet igen. Krisen var definitivt över.

På kvällen hade jag nöjet att få träffa ett australiensiskt par från England på *Tenzing Dickey*, där jag nu utan svårighet kunde åtnjuta en full middag, vilka jag kunde ge några goda tips, samt två väldigt trevliga och erfarna italienare från Pisa, som var reguljära liksom jag och årligen återkommande, som jag också kunde ge en del tips.

Hos Skarma dök plötsligt mina två tyska damer från Prinkiti La upp, och vi hade ett långt trevligt samkväm på fyra man hand om Wanla och vägen upp till Lingshed, som jag fortfarande hade kvar efter alla dessa år, men nu var vägen dit klar.

Sent på kvällen dök en fransk resenär upp som hade gjort hela Zanskar från Lamayuru till Darcha och kom direkt därifrån. Han hade haft kalasväder hela tiden, liksom alla andra Ladakhresenärer detta år, men nu verkade vädret ändras.

Vi blev mycket goda vänner, och vi fortsatte vår samvaro både till frukost och lunch. Bland annat diskuterade vi fallet med alla de urspårade guruerna. Han skulle på torsdag flyga till Chandigarh för att träffa en god vän, men han fick veta, att hela staden var belägrad och avstängd av polisen, som försökte fånga en guru som betett sig olämpligt mot damer. Ingen släpptes in eller ut ur staden utan att noga kontrolleras.

Det fanns ju ett antal sådana gurus. Den mest berömda och rika av dem alla var Osho, som när han reste till Amerika blev totalt korrumperad, köpte sig en ny Cadillac eller Rolls-Royce varje vecka, ballade ur totalt och tog snart slut. Pedofilen Sai Baba skall vi inte tala om – hela hans rörelse ballade ur när han själv ballade ur. En annan guru i någon sekt blev väldigt framgångsrik och fick många anhängare, köpte sig ett slott i Frankrike med sin sekreterare och försvann plötsligt med henne och alla rörelsens pengar – det lär ha varit Hare Krishna. Rörelsen fick svårt att återhämta sig.

På något sätt har sektledare svårt för att behålla balansen när de får mycket pengar. Min vän René från Aix-en-Provence nära Marseille berättade dock om ett antal guruer i

Frankrike som inte ballat ur genom att behålla sin ödmjukhet och inte skaffa för många anhängare.

Emellertid tilltog de hårda buden. Onsdagen var regnig och kall, och jag hade besvär med mitt vänstra knä och ben, som utan anledning inte funkionerade normalt. Internet var ett helvete. Det hade inte fungerat igår, idag kom jag åt min post, men där var tre viktiga meddelanden på Messenger. Jag väntade en halvtimme medan datorn bara tuggade. Utanför bara regnade det, och att bege sig upp till överste Wangdus, som jag planerat, var inte att tänka på med mitt strejkande knä. Det var bara att halta hem, ta sig en te med whisky och börja tänka på återfärden till Manali.

Natten blev förfärlig. Plötsligt aktualiserades ett nytt kommande problem i Ladakh: myggor. De har aldrig förekommit i Ladakh tidigare. Nu frodas de i vattensamlingarna kring Spituk vid Indus och kan leda till problem som dengue och malaria. Det är den globala uppvärmningens fel. De lät mig inte sova denna natt, så det var bara att gå upp och jaga dem tills de alla var ordentligt massakrerade med besked.

(I nästa nummer: *Fascinerande väder.*)

Det svåraste brottet mot mänskligheten

Det är inte Hitlers andra världskrig och förföljelse av judar med i runt tal minst 20 miljoner offer. Det är inte Stalins Gulag-arkipelag och mångåriga folkmord med i runt tal minst 63 miljoner offer. Det är Kinas kommunistpartis blodiga skörd av i runt tal minst 175 miljoner offer.

Den svåraste biten här är deras brott mot Tibet och tibetanerna, som de faktiskt gjorde allt för att försöka utplåna efter ockupationen 1950, och det började omedelbart efter den militära invasionen, då den fria tibetanska regeringen (som varit Tibets enda regering sedan 1911) tvingades skriva på ett samarbetsavtal i 17 punkter, vilka samtliga bröts av Kina under 50-talet, tills Dalai Lama flydde under hot av arrestering. Därefter vidtog likvideringen av Tibet på allvar.

Sammanlagt förstördes 6246 kloster och tempel av sammanlagt 6259 under kulturrevolutionen, och 60% av all handskrivna tibetansk litteratur gick förlorad. Ett vanligt sätt för kineserna att förstöra tibetanernas kloster (som var deras universitet) var att flygplansbomba dem, i synnerhet om tibetaner sökt skydd hos dem mot bombanfallen, eller tvinga tibetanerna att riva dem sten för sten. På det sättet förstördes till exempel Ganden, ett av de tre största och viktigaste klostren och det vackraste.

Först efter Maos död insåg kinesiska myndigheter att detta inte hade varit bra för turismen, så de tillät då tibetanerna att långsamt bygga upp sina kloster igen sten för sten.

Själva folkmordet omfattade 1,2 miljoner eller en femtedel av samtliga tibetaner. Cirka 455,000 av dessa var munkar och nunnor.

Samma förintelse genomfördes metodiskt och utstuderat i Öst-Turkestan (som kineserna kallar Sinkiang, 'den nya provinsen'), i Inre Mongoliet och i Manchuriet, där den ursprungliga manchu-befolkningen reducerades till två (2) procent.

Ett annat effektivt sätt för kineserna att ersätta etniska minoriteter och originalbefolkningar var att tvångssterilisera kvinnorna. Detta fick i synnerhet tibetanerna erfaras.

Inte nog med det. Det destruktiva tvångsingreppet mot tibetanerna var det procentuellt allvarligaste, men kommunisterna var inte mildare mot sina egna kineser. I 'det stora språnget framåt', som bland annat inbegrep ett utrotningskrig mot alla landets sparvar,

omkom 76 miljoner kineser genom svält på grund av missväxt till följd av de ekologiska ingreppen. Genom barnbegränsningen, då varje kinesisk familj förbjöds ha mer än ett barn, eliminerades 100 miljoner barn som aldrig fick födas, vilket kommunistpartiet har skrutit med. Det var naturligtvis en effektiv barnbegränsning, men mänsklig var den inte. Och offren för Kinas kulturrevolution under Maos tio sista år har aldrig kunnat räknas, ännu mindre alla de som försvann i Kinas Gulag. Bara under förintelsen av demonstrationerna på Himmelska Fridens torg den 4 juni 1989 mördades kallblodigt 11,000 fredligt demonstrerande kineser.

Och Kina med dess regerande parti har idag den ambitionen att med sin diktatur ta över hela världen, vilket de inte sticker under stol med. Inget lands övervaknings- och kontrollsystem är så högt utvecklat som Kinas – i Shanghai förekommer övervakningskameror var 20-e meter.

Och detta kommunistparti under Mao hyllades och beundrades av hela västvärlden under 60-talet, då Kulturrevolutionen framhölls som något beundransvärt genom sin destruktiva tvångspolitiserings, under entusiastiska ledare som Jan Myrdal och Sven Wollter – Jan Myrdal beundrar och framhåller ännu idag Pol Pots förtjänster, som lärde allt om folkmord från Kina. Särskilt hårt drabbades även Sverige, då skolsystemet förstördes (under Palme), all utbildning tvångspolitiserades åt vänster, skådespelare nödgades lämna sina teatrar då alla pjäser måste framhålla klasskampen, även regissörer som Alf Sjöberg och Ingmar Bergman råkade ut för detta, ("Det var bara i Kina och Sverige som man hånade och förödmjukade sina konstnärer och lärare." – Ingmar Bergman, *Laterna magica*,) och lika litet som i Kina har skadorna efter Kulturrevolutionen någonsin kunnat repareras – Sverige står fortfarande med ett sargat och invalidiserat skolsystem.

Intervjum med en tibetansk konstnär

"Konsten är den högsta formen av mänskligt uttryck. Den handlar om att bevara sitt förnuft – valet är mellan konstruktivitet och dess motsats destruktivitet. Vi är alla konstnärer. Konsten är ett uttryck för vår existens. Avsikten är ett ärligt uttryck. Processen är som en dialog, och det konstnärliga uttrycket är som att bli kär. Skapandet av konst är som ett underbart förhållande där allt förändras hela tiden. Målning upplever jag som en utanför-kroppen-upplevelse."

Tenzing Rigdol (ur en intervju)

Göteborg den 27 juli 2018